

2008 m. gruodžio 16 d., antradienis

Klaidinantys žinytų leidėjai

P6_TA(2008)0608

2008 m. gruodžio 16 d. Europos Parlamento rezoliucija dėl klaidinančių žinytų leidėjų (peticijos 0045/2006, 1476/2006, 0079/2003, 0819/2003, 1010/2005, 0052/2007, 0306/2007, 0444/2007, 0562/2007 ir kitos) (2008/2126(INI))

(2010/C 45 E/04)

Europos Parlamentas,

- atsižvelgdamas į peticijas 0045/2006, 1476/2006, 0079/2003, 0819/2003, 1010/2005, 0052/2007, 0306/2007, 0444/2007, 0562/2007 ir kitas,
 - atsižvelgdamas į Peticijų komiteto ankstesnius peticijos Nr. 0045/2006 ir kitų peticijų svarstymus,
 - atsižvelgdamas į 2006 m. gruodžio 12 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvą 2006/114/EB dėl klaidinančios ir lyginamosios reklamos (kodifikuota redakcija) ⁽¹⁾,
 - atsižvelgdamas į 2005 m. gegužės 11 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvą 2005/29/EB dėl nesąžiningos įmonių komercinės veiklos vartotojų atžvilgiu vidaus rinkoje (Nesąžiningos komercinės veiklos direktyva) ⁽²⁾,
 - atsižvelgdamas į 2004 m. spalio 27 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (EB) Nr. 2006/2004 dėl nacionalinių institucijų, atsakingų už vartotojų apsaugos teisės aktų vykdymą, bendradarbiavimo (Reglamentas dėl bendradarbiavimo vartotojų apsaugos srityje) ⁽³⁾,
 - atsižvelgdamas į 1998 m. gegužės 19 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvą 98/27/EB dėl draudimų ginant vartotojų interesus ⁽⁴⁾,
 - atsižvelgdamas į Parlamento Vidaus rinkos ir vartotojų apsaugos komiteto užsakytą tyrimą „Klaidinanti žinytų leidėjų veikla, turint mintyje esamus ir būsimus vidaus rinkos teisės aktus, skirtus vartotojų ir MVĮ apsaugai“ (IP/A/IMCO/FWC/2006-058/LOT4/C1/SC6),
 - atsižvelgdamas į Darbo tvarkos taisyklių 192 straipsnio 1 dalį,
 - atsižvelgdamas į Peticijų komiteto pranešimą ir Vidaus rinkos ir vartotojų apsaugos komiteto nuomonę (A6-0446/2008),
- A. kadangi Parlamentas gavo daugiau kaip 400 peticijų iš įmonių, sudarančių tik nedidelę dalį mažųjų įmonių, kurios teigia nukentėjusios nuo įmonių žinytų leidėjų klaidinančios reklamos ir dėl to patyrusios psichologinę įtampą, kaltės jausmą, sumišimą, nusivylimą ir finansinių nuostolių,

⁽¹⁾ OL L 376, 2006 12 27, p. 21.

⁽²⁾ OL L 149, 2005 6 11, p. 22.

⁽³⁾ OL L 364, 2004 12 9, p. 1.

⁽⁴⁾ OL L 166, 1998 6 11, p. 51.

2008 m. gruodžio 16 d., antradienis

- B. kadangi šie skundai susiję su plačiai paplitusia ir suderinta klaidinančia verslo praktika, kurią taiko kai kurie įmonių žinytų leidėjai, veikiančios tarpvalstybiniu lygmeniu, t. y. vykdančios veiklą dviejose ar daugiau valstybių narių, ir kuri turi įtakos tūkstančiams Europos Sąjungos ir kitų šalių įmonių bei daro joms didelį finansinį poveikį, ir kadangi nėra jokių administracinių ar teisinių priemonių, kurios leistų nacionalinėms teisėtvarkos institucijoms veiksmingai ir efektyviai bendradarbiauti tarpvalstybiniu lygmeniu,
- C. kadangi klaidinantis minėtųjų veiksmų pobūdis dar akivaizdesnis, kai šie veiksmai vykdomi elektroninėmis priemonėmis, o jų rezultatai platinami naudojantis internetu (žr. peticiją Nr. 0079/2003),
- D. kadangi verslo praktika, dėl kurios pateikti skundai, dažniausiai yra susijusi su įmonių žinytų leidėjų taikoma metodika, pagal kurią paprastai paštu įmonėms siūloma užpildyti arba atnaujinti savo įmonės pavadinimą ir kontaktinius duomenis, taip sudarant apgaulingą įspūdį, kad jos bus nemokamai įtrauktos į įmonių žinytą, tačiau vėliau pasirašiusieji asmenys sužino, kad iš tiesų jie netyčia pasirašė sutartį, dažniausiai įpareigojančią juos ne trumpiau kaip trejus metus skelbti įmonių žinyne už maždaug 1 000 EUR metinį mokestį,
- E. kadangi taikant šią praktiką naudojamos formos dažniausiai yra neaiškios, sunkiai suprantamos ir sudaro klaidingą įspūdį, kad įtraukimas į įmonių žinytą yra nemokamas, tačiau iš tiesų įmonės apgaule priverčiamos sudaryti nepageidaujamas sutartis dėl reklamos įmonių žinytose,
- F. kadangi valstybėse narėse nėra nei ES, nei nacionalinio lygmens specialių teisės aktų, pagal kuriuos būtų reglamentuojami įmonių žinytų leidėjų santykiai su kitomis įmonėmis, o valstybės narės gali savo nuožiūra pradėti taikyti bendresnio pobūdžio ir didesnio poveikio teisės aktus,
- G. kadangi Direktyva 2006/114/EB taip pat taikoma įmonių tarpusavio sandoriams ir kadangi klaidinanti reklama joje apibrėžiama kaip „bet kokia reklama, kuri savo pateikimu ar kitokiu būdu apgaulinėja ar gali apgauti asmenis, kuriems ji skirta ir kuriuos ji pasiekia, ir kuri dėl savo apgaulingo pobūdžio gali daryti poveikį jų ekonominiam elgesiui ar kuri dėl tų pačių priežasčių kenkia ar gali pakenkti konkurentui“, kadangi, nepaisant to, skirtingas klaidinimo sąvokos aiškinimas yra didžiausia praktinė kliūtis kovojant su minėtają žinytų leidėjų veikla kitų įmonių atžvilgiu,
- H. kadangi Direktyva 2005/29/EB draudžia „sąskaitos ar panašaus dokumento, kuriuo prašoma mokėjimo, įtraukimą į reklamos medžiagą, sukeltą vartotojui įspūdį, kad jis jau užsakė parduodamą produktą, kai jis to nepadarė“; kadangi, nepaisant to, minėtoji direktyva netaikoma klaidinančiai įmonių veiklai kitų įmonių atžvilgiu ir todėl dabartine jos redakcija negalima remtis norint padėti peticijas pateikusiems asmenims; tačiau kadangi pagal minėtąją direktyvą nedraudžiama taikyti nacionalinių taisyklių sistemos nesąžiningai komercinei veiklai, jei ši sistema visuomet vienodai taikoma vartotojams ir įmonėms,
- I. kadangi pagal Direktyvą 2005/29/EB valstybėms narėms nedraudžiama nacionalinės teisės priemonėmis išplėsti tos direktyvos taikymo srities taip, kad į ją patektų ir įmonės; kadangi vis dėlto dėl šios priežasties įvairiose valstybėse nustatoma skirtingo lygio įmonių, nukentėjusių dėl klaidinančios įmonių žinytų leidėjų veiklos, apsauga,
- J. kadangi Reglamente (EB) Nr. 2006/2004 nustatoma „Bendrijoje daromo pažeidimo“ apibrėžtis – „prieštaraujantys vartotojų interesus ginantiems teisės aktams ... veiksmai ar neveikimas, kurie pažeidžia ar gali pažeisti vartotojų, gyvenančių ne valstybėje narėje, kur kilo ar įvyko veiksmas, o kitoje valstybėje narėje ar valstybėse narėse, kolektyvinius interesus; ar kur yra įsisteigęs atsakingas pardavėjas ar tiekėjas; ar kur turi būti rasti su veikla ar neveikimu susiję įrodymai ar lėšos“; kadangi, nepaisant to, ta direktyva netaikoma klaidinančiai įmonių veiklai kitų įmonių atžvilgiu ir todėl dabartine jos redakcija taip pat negalima remtis norint padėti peticijas pateikusiems asmenims,

2008 m. gruodžio 16 d., antradienis

- K. kadangi daugelis peticijas pateikusių asmenų įvardijo įmonių žinyną „Europos miestų vadovas“ (angl. „European City Guide“, šio žinyno veiklai jau taikomos teisinės ir administracinės priemonės), tačiau minimi ir kiti įmonių žinynai, pvz., „Construct Data Verlag“, „Deutscher Adressdienst GmbH“ ir „NovaChannel“, tačiau kadangi kiti įmonių žinynų leidėjai taiko teisėtą verslo praktiką,
- L. kadangi šios klaidinančios verslo praktikos objektai daugiausia yra mažosios įmonės, taip pat specialistai ir net pelno nesiekiančios įstaigos, pvz., nevyriausybinės ir labdaros organizacijos, mokyklos, bibliotekos, vietos viešieji klubai, pvz., muzikos klubai,
- M. kadangi įmonių žinynų leidėjai dažnai yra įsisteigę vienoje valstybėje narėje, o jų veiklos objektai – kitoje, todėl nukentėjusiems asmenims sunku prašyti nacionalinių valdžios institucijų apsaugos, nes valstybėse narėse skirtingai aiškinama klaidinimo sąvoka; kadangi nukentėjusiems asmenims dažnai nepavyksta rasti pagalbos pagal nacionalines teisines sistemas ir nacionalinėse vartotojų apsaugos institucijose, nes šios teigia, kad teisės aktai yra skirti vartotojams, o ne įmonėms ginti; kadangi nukentėjusioms mažosioms įmonėms dažnai trūksta išteklių veiksmingoms teisių gynimo priemonėms taikyti bylinėjantis, o žinynų leidėjų savireguliacijos priemonės beveik neaktualios, nes jų nepaiso klaidinančią reklamą vykdydantys leidėjai,
- N. kadangi įmonių žinynų leidėjai arba netgi jų pasamdytos skolų išieškojimo agentūros griežtai reikalauja, kad nuo minėtos praktikos nukentėję asmenys sumokėtų skolas, kadangi nukentėję asmenys skundžiasi esą varginami ir bauginami tokių metodų ir daugelis jų dažnai galiausiai nenoromis sumoka, kad išvengtų tolesnio priekabiavimo,
- O. kadangi atsisakiusiems mokėti nukentėjusiems asmenims bylos teisme keliamos retai, išskyrus kelias išimtis,
- P. kadangi keletas valstybių narių šiai problemai spręsti ėmėsi tam tikrų, dažniausiai sąmoningumo ugdymo priemonių, taikomų įmonėse, kurioms minėtoji problema gali kilti, ir šios priemonės apima keitimąsi informacija, konsultavimą, teisėtvarkos institucijų išpėjimą ir tam tikrais atvejais – informacijos apie skundus kaupimą registre,
- Q. kadangi 2000 m. Austrija padarė Nesąžiningos komercinės veiklos įstatymo pakeitimų, ir dabar jo 28 straipsnio a dalyje teigiama, kad draudžiama reklamuoti įmones konkurencijos tikslais ir įtraukti jas į žinynus, pavyzdžiui, geltonuosius puslapius, telefonų knygas ar panašius sąrašus, naudojant mokėjimo blankus, pinigų perlaidos blankus, sąskaitas, teikiant koregavimo pasiūlymus ar taikant panašius būdus arba siūlant tiesiogiai registruotis, jei vienareikšmiškai ir aiškiais grafinėmis priemonėmis nenurodoma, kad tokia reklama yra tiesiog pasiūlymas sudaryti sutartį,
- R. kadangi ši praktika buvo taikoma ne vienerius metus, nukentėjusių asmenų yra daug ir vidaus rinkai padarytas didelis finansinis poveikis,
1. išreiškia susirūpinimą dėl peticijas pateikusių asmenų iškeltos problemos, kuri yra plačiai paplitusi, tarptautinio pobūdžio ir daro didelį finansinį poveikį, ypač mažosioms įmonėms;
 2. mano, jog dėl tarptautinio šios problemos pobūdžio Bendrijos institucijos privalo suteikti nukentėjusiems asmenims tinkamą teisinę pagalbą, kad būtų galima veiksmingai užginčyti remiantis klaidinančia reklama sudarytų sutarčių teisėtumą, pripažinti šias sutartis negaliojančiomis ar jas nutraukti ir kad tie nukentėję asmenys galėtų susigrąžinti sumokėtus pinigus;

2008 m. gruodžio 16 d., antradienis

3. ragina nukentėjusius asmenis pranešti nacionalinėms valdžios institucijoms apie įmonių apgavystes, taip pat ragina valstybes nares mažosioms ir vidutinėms įmonėms teikti informaciją, kurios reikia norint sudaryti MVĮ sąlygas teikti skundus valstybinėms ir nevalstybinėms institucijoms, t. y. užtikrinti, kad ryšių kanalai būtų atviri, o nukentėjusieji žinotų, jog galima konsultuotis, ir kreiptųsi dėl atitinkamo patarimo prieš susitariant dėl mokesčių, kurių iš jų reikalauja klaidinančių įmonių žinytų leidėjai; ragina valstybes nares sukurti ir tvarkyti centrinę tokių skundų duomenų bazę;

4. apgailestauja, jog nepaisant to, kad tokia praktika plačiai paplitusi, ES ir nacionalinė teisė nenumato prasmingų apsaugos priemonių ir veiksmingos teisinės pagalbos arba nėra tinkamai įgyvendinta nacionaliniu lygmeniu; apgailestauja, kad nacionalinės institucijos taip pat neturi galimybės suteikti teisinės pagalbos;

5. remia Europos ir nacionalinių verslo organizacijų pastangas ugdyti narių sąmoningumą ir ragina jas bendradarbiaujant su vietos lygmeniu veikiančiomis organizacijomis pirmiausia dėti daugiau pastangų tam, kad kuo mažiau žmonių nukentėtų nuo klaidinančių įmonių žinytų leidėjų veiklos; reiškia susirūpinimą dėl to, kad klaidinančių įmonių žinytų leidėjai, apie kuriuos minėtosios organizacijos informuoja vykdydamos sąmoningumo ugdymo veiklą, remdamiesi tariamu šmeižimu ar panašiais kaltinimais kreipiasi į teismą;

6. remia kai kurių valstybių narių, pavyzdžiui, Italijos, Ispanijos, Nyderlandų, Belgijos, Jungtinės Karalystės ir ypač Austrijos, taikomas priemones, kuriomis bandoma įmonių žinytų leidėjams užkirsti kelią taikyti klaidinančią praktiką; tačiau mano, kad šių pastangų nepakanka ir vis dar reikia derinti priežiūrą tarptautiniu lygmeniu;

7. ragina Komisiją ir valstybes nares sustiprinti pastangas visokeriopai bendradarbiaujant su nacionalinėmis ir Europos įmonėms atstovaujančiomis organizacijomis, gerinti supratimą apie šią problemą, kad apie ją sužinotų daugiau žmonių ir kad jie gebėtų išvengti klaidinančios reklamos, galinčios apgaule priversti sudaryti nepageidaujamas sutartis dėl reklamos;

8. ragina Komisiją spręsti įmonių apgavysčių problemą pagal iniciatyvą „Europos smulkiojo verslo aktas“, pasiūlytą Komisijos komunikate „Bendroji rinka XXI a. Europai“, taip pat įtraukti į šią veiklą Europos įmonių tinklą, tinklą SOLVIT ir susijusius generalinių direktoratų portalus, kurie būtų papildomos priemonės teikiant su minėtosiomis problemomis susijusią informaciją ir paramą;

9. apgailestauja, kad remiantis Direktyva 2006/114/EB, taikoma įmonių tarpusavio sandoriams, kaip šiuo atveju, negalima suteikti veiksmingos teisinės pagalbos arba kad ji yra netinkamai įgyvendinama valstybėse narėse; prašo Komisijos iki 2009 m. gruodžio mėn. pateikti galimybių iš dalies keisti Direktyvą 2006/114/EB įtraukiant vadinamuosius juodąjį arba pilkąjį veiklos, kuri bus laikoma klaidinančia, sąrašus ir su tuo susijusių galimų pasekmių ataskaitą;

10. primena, kad nors Komisija ir neturi teisės tiesiogiai taikyti Direktyvos 2006/114/EB asmenims arba įmonėms, ji, kaip Sutarties sergėtoja, privalo užtikrinti, kad direktyva būtų tinkamai ir veiksmingai įgyvendinama valstybėse narėse; taigi ragina Komisiją užtikrinti, kad valstybės narės visiškai ir veiksmingai perkeltų Direktyvą 2005/29/EB į nacionalinę teisę – taip, jog apsauga būtų užtikrinama visose valstybėse narėse, taip pat ragina Komisiją daryti įtaką esamų teisinių ir procesinių priemonių pobūdžiui, kaip Direktyvos 84/450/EEB, sudariusios sąlygas patvirtinti priemones Austrijoje, Ispanijoje ir Nyderlanduose, atveju, ir taip atlikti savo, kaip Sutarties sergėtojos, pareigą: apsaugoti įmones ir tuo pat metu užtikrinti, kad nebūtų pakenkta įsisteigimo teisei ir laisvei teikti paslaugas;

2008 m. gruodžio 16 d., antradienis

11. ragina Komisiją sustiprinti Direktyvos 2006/114/EB įgyvendinimo stebėjimą, pirmiausia tose valstybėse narėse, kuriose įsisteigę klaidinančių žiniaviečių leidėjai, ypač Ispanijoje, kurioje įsisteigęs peticijas pateikusių asmenų dažniausiai minimas žiniaviečių leidėjas, ir Čekijos Respublikoje bei Slovakijoje, kuriose teisėms priėmė sprendimą nukentėjusių asmenų nenaudai ir paskatino suabejoti Direktyvos 2006/114/EB įgyvendinimu tose šalyse; ragina Komisiją pranešti Parlamentui apie savo išvadą;

12. apgailestauja, kad Direktyva 2005/29/EB nėra taikoma žiniaviečių tarpusavio sandoriams ir kad valstybės narės vengia imtis priemonių šios direktyvos taikymo sričiai išplėsti; tačiau pažymi, kad valstybės narės gali vienašališkai išplėsti nacionalinius vartotojų teisės aktus žiniaviečių tarpusavio sandoriams ir aktyviai ragina tai padaryti, taip pat užtikrinti Reglamente (EB) Nr. 2006/2004 numatytą valstybių narių institucijų bendradarbiavimą, siekiant sudaryti sąlygas nustatyti tarpvalstybinę minėtojo pobūdžio veiklą, kuria užsiima ES įsisteigę ar trečiųjų šalių žiniaviečių leidėjai; be to, prašo Komisijos iki 2009 m. gruodžio mėn. pateikti galimybių išplėsti Direktyvos 2005/29/EB taikymo sritį taip, kad į ją patektų žiniaviečių tarpusavio sandoriai, ypač turint mintyje tos direktyvos I priedo 21 punktą, ir su tuo susijusių galimų pasekmių ataskaitą;

13. teigiamai vertina Austrijos, nacionaliniuose teisės aktuose dėl klaidinančių žiniaviečių nustačiusios specialų draudimą, pavyzdį ir ragina Komisiją, atsižvelgiant į tarptautinį šios problemos pobūdį, pasiūlyti teisės aktų, pagal kuriuos, remiantis Austrijos pavyzdžiu, Direktyvos 2005/29/EB taikymo sritis būtų išplėsta taip, kad būtų konkrečiai draudžiama dėti reklamą į žiniaviečių žinytus, jei pageidaujamiems klientams nebuvo vienareikšmiškai ir aiškiais grafikos priemonėmis pranešta, kad tokia reklama yra tiesiog pasiūlymas sudaryti sutartį, pagal kurią reikia mokėti tam tikrą mokestį;

14. pažymi, kad nacionaliniuose teisės aktuose dažnai nustatoma nepakankama teisinė pagalba kovojant su žiniaviečių žiniaviečių leidėjais, įsisteigusiais kitose valstybėse narėse, ir todėl ragina Komisiją skatinti aktyvesnį tarptautinį nacionalinių valdžios institucijų bendradarbiavimą, kad šios institucijos galėtų teikti veiksmingesnę teisinę pagalbą nukentėjusiems asmenims;

15. apgailestauja, kad Reglamentas (EB) Nr. 2006/2004 netaikomas žiniaviečių tarpusavio sandoriams ir dėl šios priežasties juo negalima remtis kovojant su klaidinančiais žiniaviečių žinytais; ragina Komisiją pasiūlyti teisės aktų, pagal kuriuos būtų tinkamai išplėstas reglamento taikymas;

16. teigiamai vertina Belgijos pavyzdį, numatantį, kad visi nukentėję nuo tokios klaidinančios praktikos asmenys gali imtis teisinių priemonių šalyje, kurioje yra įsisteigę;

17. pažymi, kad Austrijos patirtis rodo, jog nukentėjusiųjų teisė pasinaudojant profesinėmis organizacijomis ar panašiomis institucijomis pareikšti kolektyvinį ieškinį žiniaviečių leidėjams yra veiksminga teisių gynimo priemonė, kurią būtų galima perkelti į šiuo metu aptariamas Komisijos Konkurencijos generalinio direktorato iniciatyvas, susijusias su ieškiniais dėl žalos, patirtos pažeidus EB konkurencijos taisykles, atlyginimo, taip pat į Sveikatos ir vartotojų apsaugos generalinio direktorato iniciatyvas, susijusias su europinio lygmens kolektyvinėmis vartotojų teisių gynimo priemonėmis;

18. ragina valstybes nares užtikrinti, kad visiems nukentėjusiems nuo klaidinančios reklamos būtų aiškiai nurodyta nacionalinė valdžios institucija, kuriai šie asmenys galėtų pateikti skundą ir į kurią galėtų kreiptis dėl teisinės pagalbos atvejais, tokiais kaip šis, kai nuo klaidinančios reklamos nukentėję žmonės;

2008 m. gruodžio 16 d., antradienis

19. ragina Komisiją nacionalinėms teisėsaugos institucijoms parengti gerosios patirties gaires, kuriomis galėtų būti vadovujamasi susidūrus su klaidinančia reklama;
 20. ragina Komisiją plėtoti tarptautinį bendradarbiavimą su trečiosiomis šalimis ir kompetentingomis tarptautinėmis organizacijomis, kad klaidinančių įmonių žinybų leidėjai, įsisteigę trečiojoje šalyje, negalėtų paakenkti Europos Sąjungoje įsisteigusioms įmonėms;
 21. paveda Pirmininkui perduoti šią rezoliuciją Tarybai, Komisijai ir valstybių narių vyriausybėms ir parlamentams.
-